

Trygg og framtidsretta

Handlingsplan mot
vold i nære relasjoner
for barn og unge

Time kommune

Innhald

1. INNLEIING	3
2. VISJON OG MÅL	4
3. DEFINISJON	6
4. VERKNADER AV VALD	7
5. OMFANG AV VALD.....	8
Nasjonal statistikk	8
Tall i Time Kommune.....	9
6. TILTAK.....	10
FØREBYGGJA at barn og unge vert utsette for vald	10
OPPDAGA, AVVERGA OG MELDA FRÅ når barn vert utsette for vald	10
IVARETA OG FØLGJA OPP barn og familiar utsette for vald	11
7. KVA GJER EG VED BEKYMRINGAR	12
7.1. Privatpersonar og innbyggjarar	12
7.2. Tilsette i Time kommune	12
8. BARNESAMTALEN	15
NÅR BARN FORTEL SPONTANT OM VALD OG OVERGREP.....	15
ETTER SAMTALEN	16
9. NETTSTADAR.....	17
10. PLANAR OG LITTERATUR	17
11. ANSVAR FOR OPPFØLGING.....	17
VEDLEGG TIL HANDLINGSPLAN MOT VALD I NÆRE RELASJONAR 2018 – 2022	19

1. INNLEIING

Vald i nære relasjoner er eit alvorleg samfunnsproblem, både ut frå et kriminalitets-, helse-, likestillings- og oppvekstperspektiv. Vald skaper utryggleik, kan føra til helseskader, tap av velferd og avgrensar kvar enkelt sin livsutfolding. Vald i nære relasjoner er straffbare handlingar som er i strid med grunnleggjande menneskerettar og norsk lov. Sjå mellom anna barnevernsloven, straffeloven, helse- og omsorgstjenesteloven, barnehageloven og opplæringsloven.

Alle barn har rett til å veksa opp utan vald og overgrep. For å lykkas i arbeidet mot vald i nære relasjoner, er det nødvendig med auka fokus på problematikken. Det er viktig at innbyggjarar og tilsette i Time har forståing for at vald kan skje i nærområdet og med barn og i familiar me kjenner. Vald skjer i alle samfunnslag.

Vald kan vera enkelhendingar eller langvarig mishandling. Vald kan vera eit resultat av manglende strategiar og eit negativt mønster over tid. Det er avgjerande at valden stopper, og at barnet og familien får den hjelpe dei treng.

Vaksne må SJÅ barna dei er saman med til daglig og LYTTA til korleis dei har det. Vaksne som tar ANSVAR kan bety ein avgjerande forskjell for eit barn.

FOR BARNA SITT BESTE – MÅ ME TØRRA Å TENKA DET VERSTE!

Beskyttelse mot misbruk *Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.*

FNs barnekonvensjon, artikkel 19

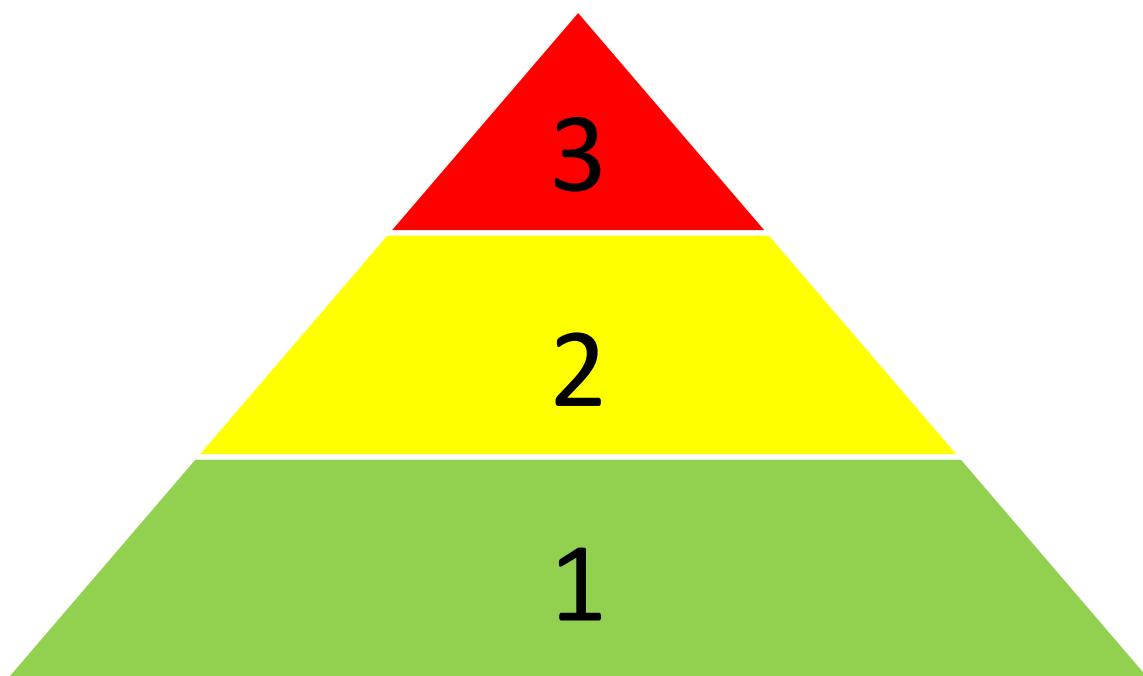
2. VISJON OG MÅL

Visjon: Det er trygt å veksa opp i Time

Arbeid for barn og unge krev målretta, heilskapleg innsats over tid. Tidlig innsats og godt tverrfaglig samarbeid er avgjerande for å lykkas.

Tidleg innsats betyr å gripa inn så tidleg som mogleg når ein vert bekymra. Tidleg innsats kan også vera før barnet er født. Det er viktig å kjenna til risikofaktorar som aukar faren for at barn vert utsette for vald, og faktorar som kan beskytta (vedlegg 1).

Oppvekstrekanten

1. Arbeid retta mot alle barn og føresette (grønt)
2. Arbeid for barn og føresette med risiko for å utvikla vanskar (gult)
3. Arbeid for barn og føresette med behov for særlege tiltak (raudt)

Forankring

Handlingsplanen Vald i nære relasjonar er ein del av den heilskaplege satsinga på barn og unge i Time, forankra i strategiplan oppvekst 2016–2022. Målgruppa er tilsette og innbyggjarar. Time kommune deltar i den nasjonale satsinga «Sjumilssteget for en god oppvekst» som bidrar til auka fokus på FN sin barnekonvensjon, mellom anna barn sin rett til å vera beskytta mot misbruk.

Handlingsplanen mot vald skal hjelpe alle som har ansvar for barn til å ha meir MOT – SJÅ meir – HØYRA meir – HANDLA meir

Mål 1: Førebyggja at barn og unge vert utsette for vald

Mål 2: Oppdaga/melda frå ved mistanke om at barn er i risiko eller vert utsette for vald

Mål 3: Gje heilskapleg oppfølging til barn/familiar som opplever eller har opplevd vald

3. DEFINISJON

«*Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom at denne handlingen skader, smørter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutte å gjøre noe den vil*” (Isdal, 2003, Alternativ til Vold).

Vald i nære relasjoner inneber at den som gjer overgrep og offer er knytte til kvarandre ved nære familieband, eller på annan måte betyr mykje for kvarandre i kvardagen.

Ulike typar vald. Det kan vera at du opplever eller er vitne til andre typar vald enn dei som er nemnde nedanfor. Ulike former for vald kan både gripa over i kvarandre og opptre samtidig i eit valdeleg forhold (dinutvei.no)

Fysisk vald: All vald som inneber fysisk kontakt. For eksempel spark, slag, lugging, biting, kloring, fasthalding, risting, dytting, kvelartak. Innesperring og isolasjon er også fysisk vald.

Psykisk vald: Bruk av ord og stemme som truar, skader, krenker eller kontrollerer andre. Å nedvurdera, vera likegyldig til og audmjuka andre er også former for psykisk vald. Eksempel: «eg skal drepa deg», «du er ikkje verdt noko», «du er så stygg at ingen kan vera glad i deg».

Materiell vald: Knusing, øydelegging og kasting av gjenstandar, slag i veggar/dører.

Seksuell vald: Alle former for seksuelle krenkingar. Eksempel: handlingar eller forsøk på handlingar som inneber fysisk kontakt som berøring, beføling, slikking, suging, masturbasjon, samleieliknande handlingar, samleie og valdtekst, handlingar eller forsøk på handlingar utan fysisk kontakt som seksualisert tilsnakk, blotting, fotografering, filming, kikking og framvising av pornografi.

Økonomisk vald: Kontroll over andre sin økonomi; den eine partneren vert nekta å ha kontroll over eigen eller felles økonomi.

Latent vald: Vald som «ligg i lufta», ei spesiell stemning før/etter ein valdsepisode.

Vald for å oppdra ga: Fysisk og psykisk straff som en del av oppsedinga for å endra åtferda til barn og unge.

Digital vald: Truslar og trakassering via meldingar, overvaking og kontroll via mobiltelefon eller sosiale media, eller stygge meldingar posta på nett. Gjeld også truslar, trakassering og seksuelle overgrep som følge av kontakt etablert på nett.

Ære vert sett i saman med sosial verdsetting, eigenfølelse og sjølvrespekt. Om ”gjenoppretting” av ære inneber vald, vert ofte omgrepet æresvald brukta. Æresvald er en del av vald i nære relasjoner. Eksempel: Tvangsekteskap, kjønnslemlesting og menneskehandel.

4. VERKNADER AV VALD

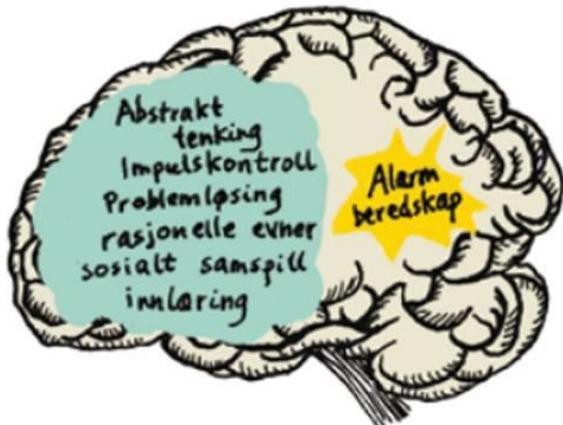
Det å vera vitne til vald mellom foreldre, er psykisk vald mot barn og er like skadeleg for barnet som om det vert utsett for grov vald sjølv (Mossige & Stefansen 2016). Barn får med seg meir enn me trur! Sjølv om barna ikkje ser valden, kan dei ofte merka at noko er gale. Det skaper frykt og utryggheit, og er skadeleg for barna.

Å oppleva fysisk eller psykisk vald frå eller mellom foreldra, kan få alvorlige konsekvensar for barna. Dette heng saman med at valden skjer i heimen som skal vera barnet sin viktigaste arena for tryggheit og utvikling. Tilknytinga til omsorgsgjevarane er av fundamental betydning for barnet (Thoresen & Hjemdal 2014, Braarud & Nordange 2011).

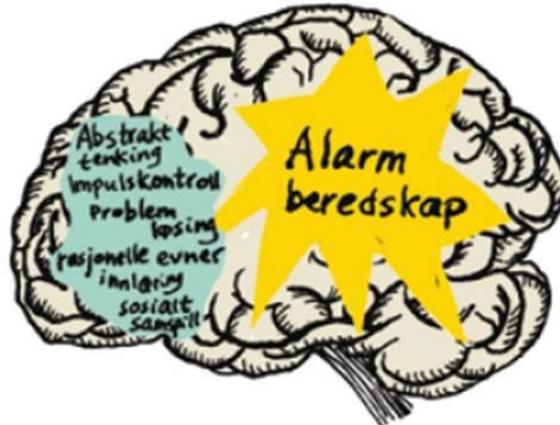
Utanom frykta og dei fysiske skadane barna kan oppleva i konkrete valdssituasjonar, kan valdsutsette barn få vedvarande helseplager. Blant anna er det påvist at vald kan få konsekvensar for barnet si nevrologiske, kognitive og emosjonelle utvikling og psykiske helse.

<https://www.rvtsvest.no/korleis-traumer-formar-barnehjernen/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Sz5IJJj4t6c>

Normal hjerne

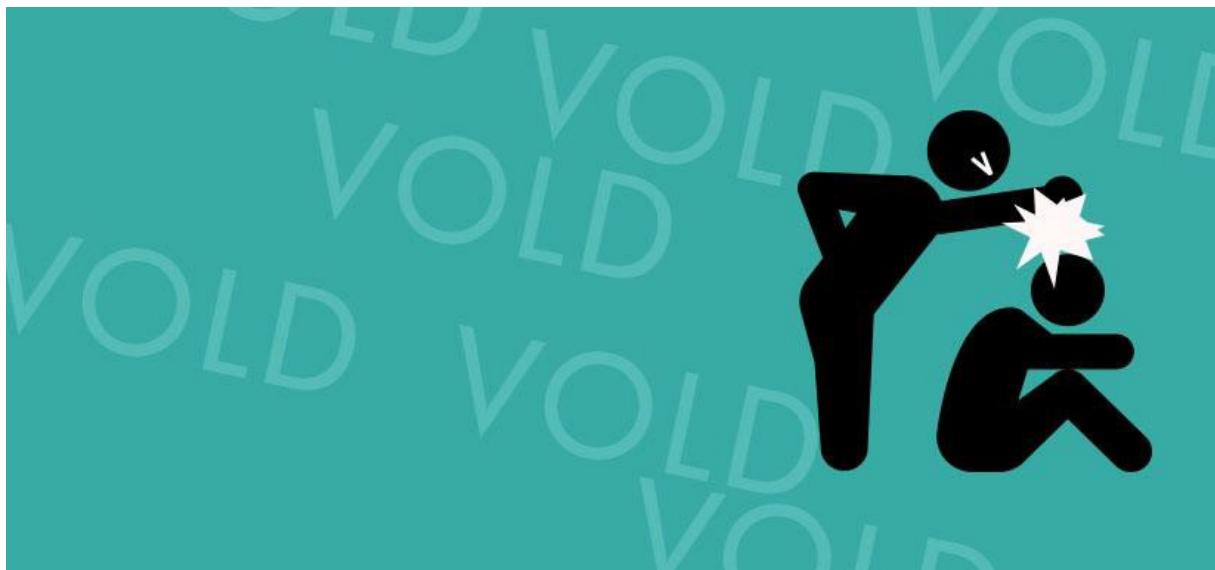

Hjerne ved vald

Andre negative konsekvensar av å verta utsett for vald og overgrep i barndommen kan vera tilknytingsproblem, sosial tilbaketrekkning, søvnvanskår, lærevanskår, aggressjonsproblem og angst (Braarud & Nordange 2011, Glad, Øverlien & Dyb 2010).

Å verta utsatt for vald kan ha like store konsekvensar for fysisk helse som for psykisk helse. Det er for eksempel ein betydelig høgare del blant dei som har vore utsett for vald som oppgjer å ha eller har hatt sjukdommar som asthma, fibromyalgi, og kronisk bronkitt (Hjemdal, Sogn & Schau 2012).

5. OMFANG AV VALD

Illustrasjon: Jegvilvite.no

Nasjonal statistikk

21 %, meir enn 1 av 5 barn, vert utsette for mindre alvorlig fysisk vald frå foreldre

I følge det siste førekommstudiet om vald og overgrep mot barn og unge har 21 % av ungdom i Norge opplevd fysisk vald frå minst ein forelder i løpet av oppveksten. For dei fleste dreier dette seg om mindre alvorleg vald, noko som inneber at dei ein eller fleire gonger har opplevd at foreldra har lugga, klypt, dytta, rista eller slått dei med flat hand. Denne forma for vald er relativt tilfeldig fordelt i befolkninga og har hatt ein nedgang dei siste åra (Mossige & Stefansen 2016).

6 % har vorte utsette for alvorlig fysisk vald frå foreldre

Alvorlig fysisk vald inneber at dei anten har vorte banka opp, sparka, slått med knyttneve, eller vorte angrep med fysisk på andre måtar. Både mor og far er utøvarar. Det har ikkje vore noko nedgang i denne forma for vald dei siste åra. Like mange gutter som jenter har vorte utsette for denne type voldsutøving. Fleire har fått merke og smerter dagen etter og nokre har hatt behov for legehjelp. Innvandrarbakgrunn frå ikkje-vestlege land, dårlig familieøkonomi og rusproblematikk hos foreldra gjev høgare risiko for å vera utsette for denne typen vald (Mossige & Stefansen 2016).

Det er estimert at 5-15 spedbarn vert alvorleg skada av såkalla Shaken Baby Syndrome kvart år i Norge, og at omlag 5 av desse dør av slike skadar. Talla byggjer på erfaringar frå norsk helsevesen og internasjonale omrekningar (Keenan et al. 2003, Rasmussen et al. 2012).

8 % har erfart vald mellom foreldra

Dette talet har halde seg stabilt dei siste åra. Det er en samanheng mellom dårlege levekår og partnervald. Å vera vitne til vald mellom foreldre, er psykisk vald mot barn og like skadelig for barnet som om det vert utsett for grov vald sjølv. Mor er meir utsatt for vald frå far enn omvendt (Mossige & Stefansen 2016).

Tall i Time Kommune

Barnevernstenesta i Time sine tall frå 2016 viser at 22 % av meldingane ein mottok handla om bekymring for vald og overgrep. Høgast del gjekk på bekymring for manglande foreldreferdigheitar 24 %, vald og overgrep 22 % og rus 16 %. Nasjonal barnevernsstatistikk viser same rangering av årsakene og omtrent same prosentvise fordeling.

Risiko- og beskyttelse: Fleire risikofaktorar i kombinasjon med avgrensa tal på beskyttande faktorar, kan auka sannsynlegheita for mishandling og omsorgssvikt. Sjå vedlegg.

6. TILTAK

FØREBYGGJA at barn og unge vert utsette for vald

TILTAK	ANSVAR
Alle einingar som jobbar med barn og unge skal ha den kompetansen som trengs for å førebyggja, avdekka og melda frå om mistanke og bekymring for vald. (sjå punkt 7 og 8)	Leiarar i einingane
Alle einingar som jobbar med barn og unge skal ha rutinar for å gje informasjon til føresette om skadeverknadar for barn som er vitne til, eller sjølv vert utsette for vald.	Leiarar i einingane
Tilsette som tar imot flyktningar, skal gje informasjon til føresette om norsk lovverk og om skadeverknadar for barn som er vitne til, eller sjølv vert utsette for vald.	Flyktingetenesta
Handlingsplan mot vald i nære relasjonar skal liggja tilgjengeleg på kommunen sine nettsider.	Fagsjef barn og unge

OPPDAGA, AVVERGA OG MELDA FRÅ når barn vert utsette for vald

TILTAK	ANSVAR
Tilsette skal vita kva dei skal gjera ved mistanke eller direkte kjennskap til vald (sjå punkt 7 og 8)	Leiarar i einingane
Alle einingar skal ha rutinar for å spørja barn om dei har vore vitne til eller sjølv vert utsette for vald	Leiarar i einingane
Alle einingar skal ha rutinar for å spørja føresette om dei har vore vitne til eller sjølv vert utsette for vald	Leiarar i einingane
Innbyggjarar og tilsette kan få råd frå konsultasjonsteamet i kommunen. Alle skal ha tilgang til informasjon om teamet og kva dei kan bidra med	Koordinator konsultasjonsteamet Leiarar i einingane
Innbyggjarar og tilsette skal finna viktige telefonnummer til hjelpeinstansar i handlingsplanen, på	Fagsjef barn og unge

kommunen si nettside og i offentlege bygg i kommunen.	
Barn og unge skal ha kjennskap til kor dei kan søka hjelp viss dei er utsette eller vitne til vald	Leiarar i einingane
Alle skular og barnehagar har eit ressursteam	Fagstab oppvekst

IVARETA OG FØLGJA OPP barn og familiar utsette for vald

Valden skal opphøyra og familiane skal få heilskapleg hjelp. Det er avgjerande at det vert samarbeidd godt med barn, føresette, pårørande, barnehage/skule og ulike hjelpeinstansar. Det valdsutsette barnet sine opplevingar og behov for hjelp skal stå sentralt hos alle instansar som er involverte. Barn som opplever vald vil ofte ha behov for langsiktig oppfølging.

Tilsette sitt ansvar: Bidra til at barnet og familien får nødvendig oppfølging over tid.

TILTAK	ANSVAR
Barnevernstenesta skal gje hjelp til barnet og familien.	Barnevernssjef
Barnevernstenesta skal følgja opp barn og familiar samst Sikra nødvendig samarbeid mellom barnet/familien og dei ulike instansane	
Barnevernstenesta gjev informasjon om eksterne hjelpe- og behandlingstilbod	Barnevernssjef
Politiet skal etterforska meldte saker og bruка barnehuset i forbindelse med tilrettelagt barneavhør og oppfølging av barnet	Politiet

7. KVA GJER EG VED BEKYMRINGAR

7.1. Privatpersonar og innbyggjarar

Privatpersonar som får mistanke om vald eller overgrep mot barn bør kontakta barnevernstenesta eller politiet for å drøfta vidare handtering. Konkret mistanke om vald skal meldast til politiet, jr. avvergeplikten (straffeloven § 196).

7.2. Tilsette i Time kommune

Kvar enkelt har eit sjølvstendig ansvar for å melda frå til barnevernstenesta ved mistanke om at barn vert utsette for vald, alvorleg omsorgssvikt, lever med vald eller har vedvarande åtferdsvanskar (§ 6-4 i lov om barneverntjenester).

Bekymra for at barn opplever vald/har auka risiko for vald?

- Vurder bekymringa di:
Kva har du sett eller høyrt? Kva har vedkommande sagt eller gjort? Kva er det i samspelet som har gjort deg bekymra? Kor lenge har du vore bekymra?
- Drøft bekymringa med kollega eller leiar.
For ytterlegare drøfting/rettleiring kan du kontakta barnevernstenesta eller konsultasjonsteamet for vald og overgrepssaker i Time.
- Ikkje informer føresette
Ved mistanke om vald i nære relasjoner skal ikkje foreldra informerast om at melding vert sendt til barnevernstenesta. Det er viktig å ivareta barnet sin tryggleik. Ved å informera foreldra om mistanken, kan me risikera å utløya ny eller alvorlegare vald, og barnet kan verta instruert til å ikkje fortelja.

Det er barnevernstenesta og ev. politiet som vurderer når og korleis foreldre skal informerast. Melder bør ha dialog med barnevernstenesta for å avklara eigen rolle/kontakt med familien framover.

- Meld frå til barnevernstenesta:
Ring barnevernstenesta og avklar om det skal sendast skriftlig bekymringsmelding eller om det er ein akutt/hastesituasjon som krev en munnleg melding umiddelbart. Avklar med barnevernstenesta korleis din rolle vert vidare.

Når er det ein akutt/hastesituasjon ?

- Eksempel på akutte situasjonar er:

At barn kjem med fysiske skadar og det er mistanke om at skadane er oppstått som følge av vald/alvorlege overgrep. Dersom barn fortel om vald eller overgrep. Dersom barn vert henta av rusa føresett i barnehage, skule eller liknande. Dersom barn fortel at dei er redde for å gå heim.

Det er vanskeleg å vurdera kor akutt situasjonen er eller ikkje. Barnevernstenesta har både ansvar og kompetanse til å vurdera dette og rådet er derfor å ringa barnevernstenesta straks i slike situasjonar.

- Ring barnevernstenesta eller politiet straks

Barnevernstenesta i Time sin vakttelefon på dagtid: 905 37 185

Barnevernvakten i Sandnes (kveld/natt/helg): 905 41 321

Politi: 02800

Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111

- Barnevernstenesta undersøker, tek vare på barnet og melder ev. frå til politiet.

Når barn fortel om vald i nære relasjoner

- Ta imot historia til barnet – les meir om barnesamtalen på side 12
Ivareta barnet på best mogleg måte

- Ring barnevernstenesta

Meld bekymringa og avklar med barnevernstenesta kva som skjer vidare, kva skal du seia til barnet og kva di rolle vert i fortsettinga.

Når foreldre fortel om vald i familien

- Informasjon frå foreldre:

Tilsette får i samtale kjennskap til at det vert utøvd vald mot barn, eller at barn er vitne til vald i heimen. Foreldre svarer gjerne bekrefteande på spørsmål om dei slår barna eller fortel om oppdragarmetodar som me vurderer som vald.

- Still oppklarande spørsmål

For å sikra at du har oppfatta beskrivingane rett.

- Utforsk foreldra sine grunngjevnadar for valden.

- Snakk om at vald er skadeleg for barn, at det ikkje er lov, og at du har plikt til å melda frå.

- Informer om at du vil drøfta saka med barnevernstenesta, og gjer gjerne dette saman med foreldra.

- Vurder om det er behov for å sikra at barnet vert beskytta mot ytterlegare vald. Dette må drøftast med barnevernstenesta.

Når foreldre fortel at dei sjølv har vore utsette for vald

- Snakk med foreldra om korleis dei opplever at dette påverkar dei som foreldre i dag eller som komande foreldre. Ha dialog rundt kva dei synes er utfordrande og kva strategiar dei brukar i kvardagen. Spør om barna har opplevd eller opplever vald.
- Avklar om det er behov for oppfølging, drøft ev. med andre instansar.
- Bidra til at familien får oppfølging ved behov.

Illustrasjon: Jegvilvite.no

Barnevernet kan aldri gjera ein god nok jobb åleine, me er avhengige av at nokon seier frå!

8. BARNESAMTALEN

“Når et barn velger å fortelle sin vanskelige historie til akkurat DEG, ta godt imot og bring den videre til noen som har ansvar for, og kan beskytte barnet mot nye overgrep”

NÅR BARN FORTEL SPONTANT OM VALD OG OVERGREP

- Ver positivt nysgjerrig og utforsk
- Ver rolig, ta imot det barnet har å seia, utan å avbryta barnet si fortelling

Bruk **aktiv lytting** utan å stilla direkte spørsmål; gje barnet moglegheit til å utforska si eig oppleving av historia si.

- **Gjenta** det siste barnet seier i ei setning. Eksempel: «mamma er sinna...»»du er redd....»»pappa slår mamma»
- **Bruk** støtteord. Eksempel: «mm», «ja», «fortel», «fortel meir om det»
- **Ver tolmodig** og la barnet få pausar, utan at du stiller spørsmål eller avbryt barnet i sin fortelling.

VIKTIG:

- Når barnet er ferdig med fortellinga si, bekrefte det barnet har sagt, og gjer det tydeleg for barnet at alt det ho/han har sagt er viktig.
- Ikkje lov barnet at du ikkje skal seia det til nokon, sjølv ikkje der barnet ber om det.
- Forklar barnet at du må snakka med nokre andre vaksne om det barnet har fortalt, men at du skal fortelja når du gjer det, og kven du snakkar med.

EKSEMPEL:

Du fortalte tidlegare om.....

Fortell meg meir om det.....

Eg har ikkje vore der, fortell så godt du kan.....

Fortell meg det slik at eg forstår kva du meiner.....

Kva skjer vidare då?

Du har nå fortalt meg om.....

ETTER SAMTALEN

- Skriv ned alt du og barnet har sagt, så ordrett som mogleg
- Ta kontakt med leiaren din og drøft kva barnet har fortalt
- Ta kontakt med barnevernstenesta og drøft meldinga og vidare saksgang
- Avtal konkret med barnevernstenesta at de avklarar opplysningane de har fått med politiet

Skulle det vera behov for meir kartlegging av bekymring om vald/overgrep er det først og fremst barnevernstenesta, etter avtale med politiet, som gjennomfører ein planlagd Barnesamtale.

9. NETTSTADAR

Regionalt ressurssenter om vald, traumatisk stress og sjølvordførebygging Nasjonale nettsteder Dinutvei.no Hvorlite.no.

10. PLANAR OG LITTERATUR

Et liv uten vold

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner, 2014 – 2017

Barndommen kommer ikke i reprise

Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, 2014-2017

En god barndom varer livet ut

Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom, 2014 – 2017

Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet (2013 – 2016)

11. ANSVAR FOR OPPFØLGING

Godkjenning: Handlingsplanen mot vald i nære relasjoner er behandla i administrativt i rådmannen sitt leiarteam. Saka skal behandlast politisk i Utval for levekår, februar 2018.

Iverksetting: Rådmann og kommunalsjefar har det overordna ansvaret for at handlingsplanen mot vald i nære relasjoner vert gjort kjent for tilsette. Alle leiarar og kvar enkelt tilsett har ansvar for at planen vert følgt.

Kvar eining er ansvarleg for iverksetting av tiltaka og utarbeiding av nødvendige rutinar knytt til tiltaka.

Evaluering: Arbeidsgruppa har ansvar for midtvegsevaluering. Arbeidsgruppa har ansvar for at planen vert revidert i 2020.

Økonomi: Tiltaka skal som hovudregel dekkast innanfor økonomisk ramme. Større utgifter tas opp med kommunalsjefane og/eller inn i økonomiplanarbeidet

Illustrasjonsbilde Alarmtelefonen 116 111

«Jeg synes at folk burde spørre mer. At man ikke tar det opp selv, betyr ikke at man ikke vil prate om det. Det holder kanskje ikke å spørre én gang. Du må kanskje spørre fem ganger, men egentlig er det ingenting man heller vil enn å snakke om det. Og ikke si: du får si ifra om du vil snakke om det. For man sier ikke ifra. Jeg har aldri gjort det, selv om jeg egentlig har villet». Carro (Grände 2007)

Generelle prinsipp i samtalar

- Vis interesse, vis mottaking og nøytralitet
- Inviter til samtale på bakgrunn av barnet sine signal
- Ver til stades, nerverande og ha tid til barnet
- Ikkje press, men legg til rette for at barnet kan fortelja
- Hugs: det er barnet som avdekker, ikkje den vaksne

Kilde: RVTS (Regionalt ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)

VEDLEGG TIL HANDLINGSPLAN MOT VALD I NÆRE RELASJONAR 2018 – 2022

RISIKO- OG BESKYTTESESFAKTORAR

Me finn risiko- og beskyttande faktorar i dei fleste familiar. Samspelet av fleire risikofaktorar i kombinasjon med eit avgrensa tall beskyttande faktorar, kan auka risikoen for barnemishandling og omsorgssvikt.

Me kan ikkje vita om barn vert utsette for vald på bakgrunn av risikoberekning, men kunnskapen om kva som aukar risikoen for vald, er likevel viktig i det førebyggjande arbeidet.

På same måte er det viktig å vite kva for nokre faktorar som senker risikoen for vald mot barn. Oversikta over beskyttande faktorar viser kor det kan vera behov for å setta inn tiltak i sårbare familiar.

Tabellane gjev eksempel på korleis me kan tenka rundt dette, men det er ikkje eit vurderingsverktøy.

Tabellen byggjer på ei oversikt frå på *Child Family Community Australia*, som er utvikla på bakgrunn av ein brei kunnskapsgjennomgang.

Tabell 1:
Risikofaktorer for ulike former for vold mot barn

Individuelle faktorer ved barnet	Ulike former for funksjonsnedsettelse
	Betydelige fysiske eller psykiske lidelser
	Vansklig temperament
	Aggressiv atferd
	Oppmerksomhetsvansker
Faktorer knyttet barnets omsorgs-personer	Rusmis bruk
	Kriminalitet
	Somatiske eller psykiske heleproblemer
	Å ha blitt utsatt for overgrep eller omsorgssvikt selv
	Funksjonsnedsettelser eller psykisk utviklingshemming
	Lav selvtillit
	Tenåringforeldre (eller foreldre)
	Aleneforeldre
	Lavt utdannelsesnivå
	Arbeidsløshet
Familiære og sosiale forhold	Familiekonflikt eller vold
	Stor familie
	Kraftig stress hos foreldrene
	Negativt samspill mellom foreldre og barn
	Autoritær oppdragelsesstil
	Separasjon eller skilsmiss
	Steforeldre som bor i hjemmet
	Bruk av fysisk avstraffelse i oppdragelsen
	Sosial isolasjon
	Svak sosial støtte
	Liten tilgang til hjelpetilbud
	Dårlige boforhold
	Skole med lavt ressursnivå
	Utsatt for rasisme eller diskriminering

Tabell 2:
Beskyttende faktorer som reduserer risikoen
for vold og omsorgssvikt

Individuelle faktorer ved barnet	God helse
	Godt forhold til jevnaldrende barn
	Sterke, positive vennskap
	Hobbyer og interesser
	Høy selvtillit
	Uavhengighet
	Trygg tilknytning
	Gode sosiale ferdigheter
	Positiv innstilling
Faktorer knyttet barnets omsorgs-personer	Trygg tilknytning til barnet
	Positivt forhold til barnet
	Høy utdannelse
	Sunne mestringsstrategier
	Kunnskap og bevissthet om barnets utviklingsstadier
Familiære og sosiale forhold	Stabile boforhold
	Tilgang til skoler med gode ressurser
	Tilgang til helse- og sosiale tjenester
	Sosial støtte
	Foreldre er i arbeid

Kilde: Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014–2017): Barndommen kommer ikke i reprise.

